

UPPSALA
UNIVERSITET

Remissvar

2013-08-01 Dnr. NCK 2013/11

Utbildningsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Nationellt centrum för kvinnofrid

National Centre for Knowledge
on Men's Violence against
Women

SE-751 85 Uppsala

Besöksadress/Visiting address:
Akademiska sjukhuset
Ingång 17

Uppsala University Hospital
Entrance 17

Telefon/Phone:
018-611 27 93
+46 18 611 27 93

Telefax/Fax:
018-50 73 94
+46 18 50 73 94

www.nck.uu.se

n.n@nck.uu.se

Ett uppföljningssystem för jämställdhetspolitiken (Ds 2013:37)

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) instämmer med promemorian att det finns ett behov av att utveckla och förbättra uppföljningen av de jämställdhetspolitiska målen. Ett uppföljningssystem inom jämställdhetsområdet som är långsiktig och strukturerat är välkommet, likaså att regeringen är tydlig i sina målsättningar inom området.

I rapporten *Redovisning av regeringsuppdraget "Utvärdering av utbildningar (U2011/5671/JÅM)* gick NCK igenom samtliga utbildningsinsatser som genomfördes inom ramen för *Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer (skr 2007/08:39)* och *Handlingsplan för att förebygga och förhindra att unga blir gifta mot sin vilja (skr 2009/10:229)*. Gemensamt för många av de genomförda utbildningsinsatserna var bristen på uppföljning och dokumentation. Uppföljning och dokumentation ingick sällan i myndigheternas uppdragsbeskrivning. I rapporten föreslår därför NCK att regeringen i framtiden formulerar tydligare uppdrag till myndigheterna samt ställer krav på uppföljning och utvärdering.

Närmare om delmål 4 "Mäns våld mot kvinnor ska upphöra"

NCK delar regeringens uppfattning att utgångspunkten för att förstå mäns våld mot kvinnor är FN:s deklaration om avskaffandet av våld mot kvinnor som säger att mäns våld mot kvinnor är den yttersta konsekvensen av mäns överordning och kvinnors underordning. Förståelsen av våldet har även vidgats till att omfatta ett intersektionellt perspektiv.

Indikatorerna

I de föreslagna indikatorerna som bygger på Nationella trygghetsundersökningen (NTU) och Brås kriminalstatistik mäts vem och var personen utsatts för våld, uppdelat på kön och relation till gärningspersonen. Gemensamt för kriminalstatistiken och NTU är att det inte, med undantag av

grov kvinnofridskränkning, framgår om det är en man eller kvinna som är förövaren. Ansatsen med indikatorerna är enligt promemorian att skapa en förståelse för skillnaden mellan mäns och kvinnors utsatthet för våld samt att i det förebyggande arbetet förstå sambandet mellan maskulinitet och våld. De föreslagna indikatorerna kommer främst att kunna mäta om det är kvinnor eller män som är utsatta för våld, inte om det är män eller kvinnor som utsätter dem för våld. Det är en ensidig fokusering på brottsoffret, när det snarare borde vara fokus på förövaren. I indikatorerna för delmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra bör förövarens kön vara av intresse.

Våldet som jämställdhetsproblem

Som uttryck för den yttersta konsekvensen av ett icke jämställt samhälle innebär mäns våld mot kvinnor mer än bara det fysiska, psykiska och sexuella våld som kvinnor utsätts för. Eftersom våldet både är ett uttryck för maktordningen som råder mellan kvinnor och män och ett sätt att upprätthålla den är det viktigt att också ha indikatorer för hur våldet påverkar alla kvinnor. Mätningen av utsatthet för misshandel, sexuellt våld och grov kvinnofridskränkning bör därför kompletteras med kunskap om kvinnors utsatthet för hat och hot samt upplevd otrygghet.

Omfattningen av mäns våld mot kvinnor

Brås kriminalstatistik och NTU-rapporter är inte tillräckliga mått på uppfattningen av mäns våld mot kvinnor. I undersökningar som NTU, där den utfrågade själv ska skatta sin utsatthet för våld, är mäns våld mot kvinnor ofta underrapporterat. Inom kriminalstatistiken är det skillnad mellan det polisanmälda våldet och den faktiska utsattheten. Mäns våld mot kvinnor är ett område som är behäftat med attityder och värderingar som både påverkar anmälningsbenägenheten samt hur den som besvarar frågan om våldsutsatthet kommer att svara. De föreslagna indikatorerna bör kompletteras med prevalensundersökningar. NCK utför tillsammans med Umeå universitet en prevalensstudie där 10 000 män och 10 000 kvinnor tillfrågats om deras utsatthet för våld. Rapporten kommer att presenteras hösten 2013 och ge ytterligare kunskap om våldets mekanismer.

Mäns våld mot kvinnor i rättskedjan

Mäns våld mot kvinnor är ett brott som ska polisanmälas. Hur polisanmälningarna behandlas inom rättskedjan är intressanta indikatorer inom det fjärde delmålet. NCK efterlyser en

utveckling som innebär att det kommer att finnas statistik för vilka brott som leder till åtal, vilka som läggs ned samt förklaringar till varför de läggs ned.

Sammanfattningsvis instämmer NCK med promemorians förslag om ett uppföljningssystem inom de jämställdhetspolitiska målen. Det behövs fler indikatorer inom delmål 4, som även redovisar förövarens kön lika väl som brottsoffrets, samt vidgar förståelsen av hur alla kvinnor påverkas av mäns våld. Omfångsstudier bör komplettera Brås kriminalstatistik och NTU-rapporter. Som regeringens expertcentrum medverkar NCK gärna med kunskap i utvecklingen av den framtida jämställdhetspolitiken.

I detta ärende har professor Gun Heimer varit beslutande. Mattias Friström har varit föredragande.

Gun Heimer
Professor/överläkare, chef
Nationellt centrum för kvinnofrid
Uppsala universitet